

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Akceptuję
Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny/

Program
„Korpus Wsparcia Seniorów”
na rok 2026

Warszawa, grudzień 2025 r.

SPIS TREŚCI		
WSTĘP		3
I	Podstawowe informacje o programie	4
II	Cele programu	5
III	Adresaci programu	5
IV	Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu	5
V	Finansowanie programu oraz warunki przyznawania gminom środków z dotacji celowej budżetu państwa na realizację programu	10
VI	Zasady podziału środków z dotacji celowej budżetu państwa na realizację programu	10
VII	Zadania podmiotów realizujących program w systemie pomocy społecznej	11
VIII	Monitoring programu	12
IX	Przetwarzanie danych osobowych	13

Wstęp

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2026, zwany dalej „programem”, jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne prowadzące do starzenia się społeczeństwa. Jest również elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz osób starszych, niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia.

Wsparcie świadczone w formie usług sąsiedzkich powinno być dostosowane do indywidualnych potrzeb osób wspieranych. Świadczenie tego typu usług może być realizowane m.in. w godzinach porannych, popołudniowych, wieczornych, nocnych, w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w święta, jak również poza godzinami pracy opiekunek ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych - w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

(Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.), jeśli osoba korzysta z tego rodzaju usług.

Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Szczegółowy zakres, czas trwania, zasady oraz wymiar świadczonych usług musi zostać ustalony przez organizatora przedmiotowych usług oraz zaakceptowany przez osoby wspierane, jak również przez pracowników ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych.

Pomoc świadczona w ramach usług sąsiedzkich przez osoby z najbliższego otoczenia osoby wymagającej tego wsparcia ma na celu gwarancję większej elastyczności udzielanej pomocy, która nie musi być ograniczona konkretnymi dniami i godzinami, a może być świadczona adekwatnie do zaistniałych potrzeb.

Usługi sąsiedzkie świadczone w ramach programu mogą zostać przyznane osobie samotnej w wieku 60 lat i więcej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, a rodzina, a także osoby bliskie, takie jak wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępní, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W przypadku podjęcia stosownej uchwały przez radę gminy wsparcie udzielane w postaci usług sąsiedzkich może mieć także charakter uzupełniający do opieki sprawowanej przez rodzinę i będzie to prowadziło do odciążenia członków rodziny, którzy na co dzień sprawują opiekę nad osobą niesamodzielną.

Program wykorzystuje również pojawiające się wciąż nowe technologie, w tym m.in. dostęp do nowych narzędzi wspomagających opiekę nad osobami starszymi. Obecne rozwiązania technologiczne dają możliwość m.in. monitorowania samopoczucia osób starszych przez ich bliskich, nawet jeśli przebywają oni w odległym miejscu. Rozwiązania te pozwalają osobom starszym czuć się bezpieczniej oraz być bardziej samodzielnymi, a w razie potrzeby szybko powiadomić bliską osobę czy też służby ratunkowe o kryzysowej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Ta forma wsparcia seniorów, polegająca na zapewnieniu tzw. „opieki na odległość” za pomocą opaski bezpieczeństwa lub innego typu urządzenia bezpieczeństwa, o podobnej funkcjonalności jak opaska bezpieczeństwa, oparta jest na najnowszych rozwiązaniach cyfrowych w zakresie teleopieki.

Teleopieka stanowi nowoczesną formę sprawowania opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To dobre rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie może stanowić istotne uzupełnienie wsparcia realizowanego w postaci ww. usług.

Realizacja programu obejmuje swoim zakresem dwa Moduły:

Moduł I	Wspierający gminy w zakresie rozwoju działań samopomocowych poprzez uruchomienie i utrzymanie usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich.
Moduł II	Wspierający gminy w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

Gmina, przystępując do programu, może wnioskować o środki na realizację jednego, jak również obydwu modułów.

I. Podstawowe informacje o programie

Program zawiera wskazówki dotyczące możliwości uzyskania przez gminy w 2026 r. wsparcia finansowego, ze środków pochodzących z budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego określonego w art. 17 ust. 2 pkt 2a oraz pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.):

	RODZAJ ZADANIA WŁASNEGO ZGODNIE Z UOPS	WYMAGANA UCHWAŁA Rady Gminy/Miasta
MODUŁ I	zadanie określone w art. 17 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.	art. 50 ust. 6, 6a i 6b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która określa szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.
MODUŁ II	zadanie określone w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.	program osłonowy na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dotyczący realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

II. Cele programu

1. Wsparcie finansowe gmin w zakresie organizowania usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich.
2. Wsparcie finansowe gmin w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

III. Adresaci programu

1. Bezpośrednimi adresatami programu są wszystkie gminy w Polsce (miejskie, wiejskie oraz miejsko-wiejskie).
2. Pośrednimi adresatami programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

IV. Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu

1. Program będzie realizowany **w terminie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2026 r.**
2. Wydatki w ramach programu będą kwalifikowane jeżeli zostaną faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania, tj. od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2026 r. W przypadku zawarcia umowy, między gminą a wojewodą, po dniu 1 stycznia 2026 r., istnieje możliwość zrefundowania wydatków poniesionych w związku z realizacją programu od dnia 1 stycznia 2026 r.
3. Do programu należy zakwalifikować osoby spełniające kryteria w nim określone, zgłaszające się bezpośrednio do ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych.
4. Do programu można zakwalifikować także osoby, które mają przyznane decyzją usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze. Wsparcie udzielane w ramach programu można traktować jako uzupełnienie usług świadczonych przez opiekunki, co da gwarancję większej elastyczności udzielanej pomocy, która nie musi być ograniczona konkretnymi dniami i godzinami, a może być świadczona adekwatnie do zaistniałych potrzeb.
5. Gminy do realizacji zadań określonych w Module I powinny zaangażować osoby zamieszkujące w najbliższym sąsiedztwie osób zakwalifikowanych do programu oraz organizacje pozarządowe.
6. W ramach realizacji programu, gminy mogą wybrać następujące formy organizacji i realizacji usługi wsparcia:
 - w ramach Modułu I:
 - ❓ poprzez zlecenie realizacji usług sąsiedzkich organizacjom pozarządowym oraz pozostałym podmiotom, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r. poz. 1338) w zakresie organizacji i koordynacji usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich,

- ☐ samodzielnie, tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych lub innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w zakresie organizacji i koordynacji usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich.

- w ramach Modułu II:

- ☐ poprzez zakup obsługi systemu dla opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa zakupionych przez gminy w ramach programu realizowanego w latach 2022–2025,
 - ☐ poprzez zakup lub dzierżawę usługi wsparcia w postaci opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi.
7. W ramach Modułu I kosztem realizacji zadania jest wydatek, jaki ponosi gmina w związku z organizacją i realizacją usług sąsiedzkich dla osób w wieku 60 lat i więcej.
Koszt realizacji zadania wylicza się poprzez pomnożenie faktycznej liczby zrealizowanych godzin usług sąsiedzkich przyznanych decyzją administracyjną osobie w wieku 60 lat i więcej na rok 2026 przez koszt 1h tych usług (stawka godzinowa nie może być niższa niż minimalna stawka godzinowa wynikająca z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2025 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r. (Dz.U. poz. 1242). Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.
8. W przypadku ponoszenia przez osoby objęte programem odpłatności za usługi sąsiedzkie świadczone w jego ramach, koszt realizacji wyliczony metodą wskazaną w pkt 7 należy pomniejszyć o wysokość odpłatności za tę usługę określoną w decyzji administracyjnej.
9. W ramach Modułu II kosztem realizacji zadania jest wydatek, jaki ponosi gmina w związku z zakupem lub dzierżawą opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa oraz obsługi systemu.
10. Gminy, w ramach wydatkowanych środków z dotacji, zobowiązane są do prowadzenia zestawienia dowodów księgowych potwierdzających wydatkowane środki, zgodnie przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1483), zwanej dalej: „ustawą o finansach publicznych” oraz ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r., poz. 120).
11. Gmina zobowiązuje się do umieszczania logo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na zakupionych opaskach lub innych urządzeniach bezpieczeństwa (jeśli jest to możliwe) i/lub na ich opakowaniu, proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.

MODUŁ I

Celem Modułu I jest zapewnienie osobom w wieku 60 lat i więcej usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.

Opis usługi wsparcia

1. Gmina podejmuje decyzję o przystąpieniu do programu w zakresie realizacji zarówno jednego, jak i obydwu Modułów.

2. Rada gminy podejmuje uchwałę, która określa szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania tych usług.
3. Rada gminy może postanowić o rozszerzeniu katalogu osób uprawnionych, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także inne osoby bliskie takie jak wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych.
4. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
5. Organizatorem usług sąsiedzkich jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania osoby korzystającej z usług sąsiedzkich, jednak w zakresie organizacji przedmiotowych usług, gmina może podjąć współpracę z organizacją pozarządową na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
6. Minimalne wymogi wobec osoby realizującej usługi sąsiedzkie przedstawiają się następująco:
 - 1) jest osobą pełnoletnią;
 - 2) nie jest członkiem rodziny osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - 3) nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - 4) złożyła organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;
 - 5) zamieszkuje w najbliższej okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - 6) ukończyła szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
 - 7) została zaakceptowana przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - 8) została zaakceptowana przez organizatora usług sąsiedzkich.
7. Sposób udzielania pomocy w ramach Modułu I programu jest adekwatny do przyznawania usług opiekuńczych, tj. przy zastosowaniu procedur przyznania świadczeń z pomocy społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz wydanie decyzji o przyznaniu usług sąsiedzkich).

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach MODUŁU I będą m.in. następujące koszty:

- wydatki związane z organizacją usług sąsiedzkich, w tym m.in.: wynagrodzenie opiekunów oraz związane z nimi składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne oraz inne daniny publiczne,
- wydatki związane z koordynacją usług opiekuńczych w postaci: wynagrodzenia dla koordynatora usług lub dodatki do wynagrodzeń, wraz z pochodnymi ,
- koszty zakupu środków ochrony indywidualnej,
- koszty konsultacji specjalistycznych dla realizatorów usług sąsiedzkich, np.: instruktaż pielęgniarstwa, instruktaż rehabilitanta, opiekuna medycznego, itp.,
- koszty zakupu usługi szkoleniowej z zakresu udzielania pierwszej pomocy,

- zwrot kosztów dojazdu do seniorów, w tym zwrot kosztów zakupu paliwa do samochodu służbowego/prywatnego wykorzystanego przez pracowników ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych do realizacji zadań w ramach programu, bilety miejskie (koszty rozliczane według zasad określonych przez dany OPS/CUS),
- koszty zakupu oprogramowania pozwalającego na rozliczanie i nadzór nad realizacją usług sąsiedzkich,
- działania promocyjno-informacyjne, w tym np. koszty druku plakatów, ulotek, artykuły w prasie lokalnej,
- identyfikatory dla osób realizujących program w terenie.

MODUŁ II

Celem Modułu II jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość”, a także wsparcie gmin w realizacji świadczenia usług opiekuńczych.

Cele szczegółowe Modułu II:

Wsparcie finansowe gmin w realizacji usług opiekuńczych poprzez świadczenie „opieki na odległość” na rzecz osób w wieku 60 lat i więcej poprzez:

- a) dofinansowanie zakupu lub dzierżawy oraz kosztów użytkowania tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa;
- b) dofinansowanie kosztów użytkowania opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa zakupionych w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów w latach 2022–2025.

Realizacja Modułu II ma także na celu objęcie wsparciem osób w wieku 60 lat i więcej w ich miejscu zamieszkania, które mają problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom.

Mechanizm udzielania pomocy w ramach Modułu II:

Krok 1. Samorząd gminny dokonuje rozeznania potrzeb seniorów w zakresie wyposażenia ich w tzw. opaskę lub inne urządzenie bezpieczeństwa.

Krok 2. Samorząd gminny, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, dokonuje zakupu lub dzierżawy tzw. opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa oraz obsługi systemu u wybranego realizatora usługi lub obsługi systemu, jeżeli dysponuje już opaskami lub innymi urządzeniami bezpieczeństwa zakupionymi w ramach wcześniejszych edycji niniejszego programu.

Krok 3. Samorząd gminny koordynuje i realizuje program na swoim terenie.

Opis usługi:

W ramach programu, osobom w wieku 60 lat i więcej zostanie zapewniony dostęp do tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa wyposażonych w następujące funkcje:

- ❑ przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- ❑ detektor upadku,
- ❑ czujnik zdjęcia opaski/urządzenia,

- ? lokalizator GPS,
- ? funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- ? funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),
- ? funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.

Samorząd gminny na podstawie zapotrzebowania, określa funkcje opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa (urządzenie nie musi spełniać wszystkich ww. funkcji) w przeprowadzanym postępowaniu wyboru realizatora.

Opaska lub inne urządzenie bezpieczeństwa powinny być połączone z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na urządzeniu, umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą.

Opaska lub inne urządzenie bezpieczeństwa pod względem funkcjonalności oraz dopasowania dla osób w wieku 60 lat i więcej powinny być jak najprostsze w obsłudze. Gmina przy wyborze wykonawcy powinna uwzględniać także jakościowy aspekt usługi.

Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (np. ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwać służby ratunkowe.

Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach MODUŁU II będą koszty niezbędne do prawidłowej realizacji zadania, w szczególności:

- zakup lub dzierżawa opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa do świadczenia usługi „opieki na odległość”,
- zakup usługi obsługi systemu polegającej na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centralę monitoringu,
- przyznanie, zgodnie z przyjętym w danej jednostce regulaminem wynagradzania, dodatków do wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej lub jednostek samorządu terytorialnego bezpośrednio realizujących zadanie w terenie lub rozeznających potrzeby osób w wieku 60 lat i więcej w tym zakresie,
- koszt szkoleń dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej lub jednostek samorządu terytorialnego w zakresie obsługi systemu opieki na odległość, w przypadku gdy są oni bezpośrednim realizatorem przedmiotowej usługi,
- działania promocyjno-informacyjne, w tym koszty druku plakatów, ulotek, artykułów w prasie lokalnej,
- zakup drobnych materiałów biurowych (np. papier do drukowania umów użyczenia opasek),
- zakup nowych urządzeń dla dotychczasowych użytkowników opasek z uwagi na brak możliwości ich naprawy w ramach gwarancji (sprzęt użytkowany ponad 2 lata lub niekwalifikujący się do naprawy ze względu na stan techniczny),
- koszty napraw pogwarancyjnych (jeżeli koszt naprawy nie przewyższa kosztu zakupu nowego sprzętu).

V. Finansowanie programu oraz warunki przyznawania gminom środków z dotacji celowej budżetu państwa na realizację programu

1. W ramach programu gminom udziela się wsparcia finansowego na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 80% kosztów realizacji zadania.
2. Gmina może otrzymać dotację na realizację działań przewidzianych programem, jeżeli udział środków własnych gminy wyniesie nie mniej niż 20% przewidywanych kosztów całkowitych realizacji zadania.
3. Gmina zgłasza zapotrzebowanie, w ujęciu rocznym, na środki z budżetu państwa na realizację programu, wypełniając formularz zapotrzebowania, który zostanie opublikowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Centralnej Aplikacji Statystycznej, dalej: CAS.
4. Gmina może otrzymać dotację na realizację działań przewidzianych w Module II po przyjęciu programu osłonowego lub uzupełnieniu przyjętego już w danej gminie programu osłonowego o działania obejmujące zakres podmiotowy i przedmiotowy ww. Modułu, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
5. Wojewoda na podstawie złożonych przez gminy zapotrzebowań przekazuje tym gminom dotację na realizację programu, zgodnie z art. 150 ustawy o finansach publicznych .
6. Niewykorzystana kwota dotacji podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych.
7. Środki, o których mowa w ust. 1, zaplanowane są w budżecie państwa na zadania określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

VI. Zasady podziału środków z dotacji celowej budżetu państwa na realizację programu

1. Propozycję podziału środków z budżetu państwa na realizację programu w układzie wojewódzkim opracowuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Wojewodowie przy szacowaniu zapotrzebowania na środki na realizację programu uwzględniają przyznany na dane województwo limit, zapotrzebowania złożone przez poszczególne gminy oraz liczbę osób w wieku 60 lat i więcej w danej gminie.
3. W przypadku gdy wysokość środków przyznanych danej gminie nie jest wystarczająca, aby zrealizować zadania w ramach programu, wojewoda może zwiększyć przyznany limit dla tej gminy z puli środków, jakimi dysponuje na jego realizację.

4. Wojewoda ostatecznie decyduje o: wysokości kwoty przyznawanej gminom, zwiększeniu kwoty przyznanej dla danej gminy, w przypadku rezygnacji lub niepełnego wykorzystania przyznanych środków przez inne gminy, bądź nieprzystąpienia do programu wszystkich gmin w województwie.
5. Gminy, zgłaszając do właściwego wojewody zapotrzebowanie na środki na dofinansowanie realizacji zadań w ramach programu, uwzględniają w szczególności:
 - 1) przewidywaną liczbę osób w wieku 60 lat i więcej, które zostaną objęte wsparciem w ramach Modułu I programu;
 - 2) przewidywaną liczbę osób w wieku 60 lat i więcej, które zostaną objęte wsparciem w ramach Modułu II programu,
 - 3) planowaną do realizacji liczbę godzin usług sąsiedzkich dla osób w wieku 60 lat i więcej.
6. Przystąpienie przez gminę do realizacji programu nie jest równoznaczne z przyznaniem środków we wnioskowanej wysokości.

VII. Zadania podmiotów realizujących program w systemie pomocy społecznej

1. Do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy:

- 1) opracowanie programu;
- 2) dokonanie podziału na województwa środków z budżetu państwa zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2026, z przeznaczeniem na realizację programu, uwzględniając liczbę osób w wieku 60 lat i więcej w danym województwie;
- 3) złożenie wniosku do Ministra Finansów w zakresie podziału środków, o których mowa w pkt 2, na województwa z przeznaczeniem na realizację programu;
- 4) monitorowanie realizacji programu za pośrednictwem wojewodów;
- 5) przygotowanie wzorów sprawozdań z realizacji programu, w tym:
 - wzoru sprawozdania z realizacji Modułu I,
 - wzoru sprawozdania z realizacji Modułu II;
- 6) dokonanie analizy końcowych sprawozdań wojewodów z realizacji programu oraz sporządzenie zbiorczego sprawozdania końcowego.

2. Do zadań wojewody należy:

- 1) weryfikacja złożonych przez gminy zapotrzebowań na środki finansowe na realizację programu;
- 2) dokonanie podziału na gminy środków z budżetu państwa, z przeznaczeniem na realizację programu, uwzględniając liczbę osób w wieku 60 lat i więcej w tych gminach, zgodnie ze złożonymi przez gminy zapotrzebowaniami na realizację programu, w podziale na Moduł I i/lub Moduł II;
- 3) złożenie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, za pośrednictwem CAS, zapotrzebowania na środki na realizację programu;
- 4) wystąpienie do Ministra Finansów o wydanie decyzji zwiększającej plan finansowy wojewody, zgodnie z propozycją przedstawioną przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 5) weryfikacja oraz zatwierdzanie końcowych sprawozdań z realizacji programu opracowanych przez gminy;

- 6) przekazanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdania końcowego z realizacji programu na terenie danego województwa, w tym:
 - sprawozdania z realizacji Modułu I,
 - sprawozdania z realizacji Modułu II;
 - 7) koordynacja, monitorowanie oraz nadzór nad realizacją programu w gminach;
 - 8) udzielanie informacji gminom oraz osobom zainteresowanym w zakresie działania programu.
3. **Do zadań gminy należy:**
- 1) koordynacja, monitorowanie oraz nadzór nad realizacją programu w gminie;
 - 2) rozeznanie potrzeb osób w wieku 60 lat i więcej w danej gminie w zakresie przedmiotowym programu;
 - 3) przyjęcie uchwały, która określi szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług, zgodnie z art. 50 ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
 - 4) przyjęcie uchwałą programu oślonowego na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dotyczy Modułu II);
 - 5) złożenie do właściwego wojewody, za pośrednictwem CAS, zapotrzebowania na środki na realizację programu uwzględniając liczbę osób w wieku 60 lat i więcej oraz potrzeby występujące w danej gminie, w podziale na poszczególne Moduły;
 - 6) przekazanie wojewodzie sprawozdania końcowego z realizacji programu, w tym:
 - sprawozdania z realizacji Modułu I,
 - sprawozdania z realizacji Modułu II;
 - 7) upowszechnienie informacji o przystąpieniu przez gminę do realizacji programu poprzez umieszczenie ogłoszenia w przedmiotowej kwestii w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie realizatora programu oraz na stronie internetowej i/lub profilu w internetowych serwisach społecznościowych.

VIII. Monitoring programu

1. Końcowe sprawozdanie z realizacji programu wójt/burmistrz/prezydent miasta przekazuje do wojewody w terminie do dnia **29 stycznia 2027 r.**
2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia dane z poszczególnych gmin, w tym m.in.:
 - liczbę uruchomionych środowisk pomocy sąsiedzkiej w ramach Modułu I;
 - rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem w ramach Modułu I oraz Modułu II ;
 - koszt realizacji usługi wsparcia w ramach Modułu I oraz Modułu II;
 - poziom korzystania z opasek i innych urządzeń bezpieczeństwa mierzony jako liczba zgłoszeń seniorów poprzez opaskę lub inne urządzenie bezpieczeństwa do centrali obsługującej opaski lub inne urządzenia bezpieczeństwa.
3. Końcowe sprawozdanie z realizacji programu z terenu województwa, wojewoda przekazuje do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie do dnia **26 lutego 2027 r.**
4. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 3, są przekazywane w postaci elektronicznej, za

pośrednictwem CAS.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego sporządza zbiorcze sprawozdanie końcowe z realizacji programu w terminie do dnia **30 kwietnia 2027 r.**

IX. Przetwarzanie danych osobowych

1. Przetwarzanie danych osobowych w Programie powinno odbywać się zgodnie rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016 r., str. 1, Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018 r., str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 4.03.2021 r., str. 35.), zwanym dalej „RODO”, i ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1781).
2. Administratorem danych osobowych beneficjentów oraz osób zaangażowanych w realizację programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej/Centrum Usług Społecznych.
Ośrodek Pomocy Społecznej/Centrum Usług Społecznych zobowiązany/-e jest w szczególności do przekazania beneficjentom i osobom fizycznym zaangażowanym w realizację programu informacji wskazanych w art. 13 lub art. 14 RODO, a w szczególności w zakresie udostępniania ich danych w celu przeprowadzania czynności monitoringowych, sprawozdawczych oraz kontrolnych.